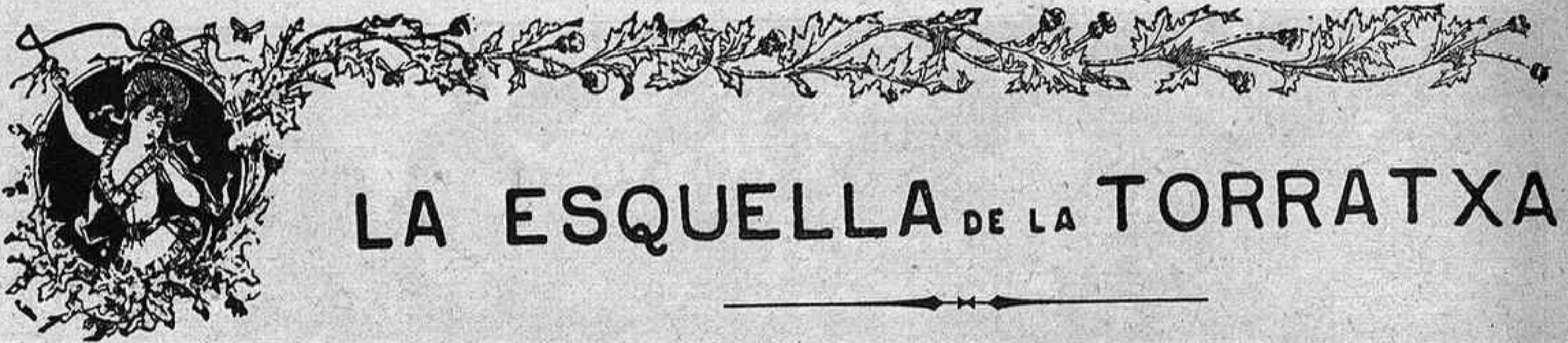

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

10 céntims

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRONICA

EN els anys de Barcelona es impossible que hi pugui figurar una fetxa més memorable que la del 20 de maig del corrent any. Representa aquesta diada la apoteosis de un poble feta per aquest poble mateix, sense preparatius ni aspiracions á conseguir aquest magnífich efecte, realisada improvisadament per lley de sa consciencia y de sa serenitat. Tots enterament, del primer al últim, dels incontables milers de ciutadans lliures que contribuïren al homenatge de la *Solidaritat catalana* devém estar orgullosos de nosaltres mateixos. Passarán anys y més anys y 'ls que sobrevisquin, joves avuy, coronat el cap de neu llavoras, dirán esponjantse de satisfacció:—Nosaltres hi siguerem: nosaltres hi prenguerem part en aquell gran acte.

Més que gran, resultá incomparable y sense precedents en cap més poble de la terra.

Ja l'arribada dels diputats y senadors presidits per la venerable apostólica figura de 'n Salmerón, sigué 'l brillant preludi de la espléndida manifestació de la tarde.

Escenas hi ha que la ploma está impossibilitada de descriure, y una d' ellas es el pas del corteig desde 'l Baixador del Passeig de Gracia fins al *Hôtel Colón*, ahont els ilustres festejats tenían dispost el seu hostatje. Un entusiasme seré, alegre, conscient, que s' exhalava en una inmensa salva de picaments de mans, sense un crit, sense un' aclamació—aquesta era la consigna, per tothom obehida ab gust—fou l'acompanyament seguit dels ilustres hostes, á través de aquell riu humá d' ayguas netas, transparents. Y després el riu se convertí en mar, regolfant en la grandiosa Plassa de Catalunya; en un mar de gentada ansiosa d' escoltar l' inspirada veu del gran apóstol, felís intérprete de las aspiracions de Catalunya.

Las paraulas breus, concisas, vibrants de 'n Salmerón contenen el programa de la regeneració d' Espanya, confiada al esforç del poble catalá. Constituïxen un esclat de llum que no s' apagará may més, porque passarà á la Historia.

*
*
*

¡Ah! pero ¿y l' acte de la tarde? ¿Qué 'n dirém de aqueixa assombrosa hermosura?

El discurs de 'n Salmerón reclamava una resposta, y 'l poble va donarli: una resposta eloqüentíssima, may vista ni somniada. Catalunya entera, per representació de totas las sevas forsas individuals y colectivas, estaments y classes socials, corporacions de totas menas, partits polítichs de totas las tendencias—ab exclusió dels caciquistas, que ja fa temps que han deixat de ser—unida com un sol home, al calor de un sentiment únich y de una sola fatlera, va pronunciar, sense proferir una sola paraula, el més categórich y estupendo dels discursos que pot pronunciar un poble lliure, segur de las sevas forsas y dels seus drets, en una orientació determinada.

Constituhían las paraulas de aquesta oració sense precedents, las banderas, els estandarts, las insignias, que 's contavan per centenars: constituïan els párrafos las munións humanas del seguici de cada un d' ells, que 's contavan per milers. La desfilada de la cívica professó may vista per enfront de la tribuna del Saló de Sant Joan durá quatre horas y mitja. Un sol hermós, qu' en tota la jornada iluminá las festas de la Solidaritat ab resplandors de gloria, semblava póndre's ab recansa, per no poder veure la fi de aquell portentoso.

Perque de portentosa s' ha de calificar aquella conjunció d' elements antagónichs, no fa gayre temps rivals y enemistats, que 's combatían implacablement ab sanya y ab rancunia, presentantse inondats de un sentiment de culta tolerancia y d' estreta germanor, mostrant expontániamment l' ánima en els llabis, y un' ánima bona, per bondat ingénita.

Aqueixa bondat, aqueixa alegría que infundeixen las accions generosas, brillava en tots els ulls, resplandía en tots els rostres, feya ajuntar totas las mans per esclatar en un sol y aixordador aplaudiment. Lo que pensava y sentía cada hu se resolía en una síntesis de idea y de sentiment colectius, en una síntesis de amor supré a Catalunya y de afany de aplicar la poderosa vida de la regió catalana á la regeneració d' Espanya.

En Salmerón al matí ho proposava, y 'l poble á la tarde ho acceptava ab tota la seva ánima.

*
*
*

Y demostrava 'l poble al mateix temps qu' es capás, ben capás de realisar la patriótica empresa.

Perque té vida robusta, porque té alé incontrastable, porque té consciencia plena de la seva missió, porque posseheix sobre tot un gran ideal, colectiu y generós; tot lo que necessitan els pobles pera deixar fondas marcas en el llibre de la Historia.

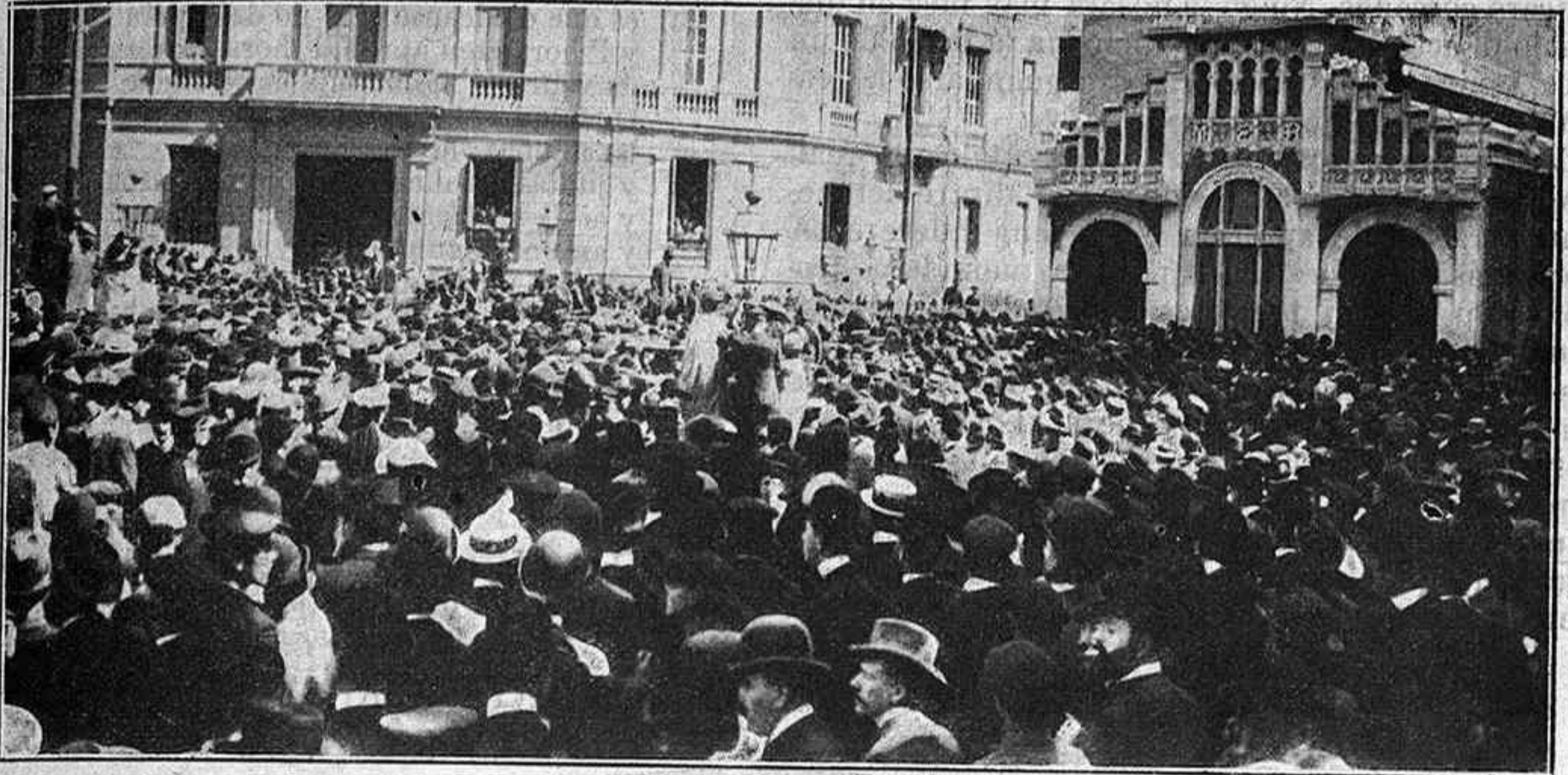
Mirat fins ara ab grans prevencions pels poders

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

L' exprés de Madrit, que porta als expedicionaris, aturat en la estació de Sant Vicens, esperant el tren de Barcelona.

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

El baixador del carrer d' Aragó, en el moment de apareixe els diputats.

La comitiva 's posa en marxa, passeig de Gracia avall.

públics, lligat de mans y tapat de boca, quan no ab la suspensió de las garantías legals, ab lleys d' excepció que traban y impossibilitan el lliure exercici dels seus drets, ha sapigut donar una gran llissó als poders desatentats que 's complauchen en hostilitzar-lo, en enconarlo y oprimirlo. Una gran llissó sense paraulas; una llissó de fets.

Se recabá á la fi, no sense esforços, que se 'l deixés sisquera una vegada á la seva lliure voluntat d' expandiment: que s' amagués de la seva presencia l' espectacle sempre alarmant y sovint provocador de la forsa pública, y 's conseguí demostrar com no ho demostra cap més poble de la terra, que la forsa pública es complertament innecessaria á Catalunya: que més serveix pera pertorbar l' ordre que no pera garantirlo.

Ja no podrà, en lo successiu, el cap-pare del govern Sr. Moret, repetir lo que va dir en época no llunyana en plé Parlament, aixó es: que Catalunya

era un inmens dipòsit d' explossius, porque 'ls suposats explossius, diumenje varen posarse en contacte, y no esclataren en terrors, sino en raigs de vivíssima llum. Pitjor pels governs si no ho reconeixen aixís, porque llavors se patentisarà que aqueixa llum esplendorosa que á nosaltres ens guía, á n' ells els cega, y es condició fatal dels que perden la visió y l' esma l' estrellarse sense remey.

Aquesta es, després de tot, la sort que 'ls está reservada: ó bé obran pas á la formidable corrent de opinió catalana, ó serán arrollats com brins de palla en una revinguda de riu.

Y no cal que intentin dividirnos, ni desconcertarnos, que no ho conseguirán pas.

A la serie de tentativas que comensá ab els traïdors afalachs del general Polavieja pera dividir á Catalunya, hi posá fi definitivament l' acte de diu-

menje. Ja no hi ha un sol catalá capás de vendre la sort y la gloria de Catalunya per un plat de lletjas, y encare corcadas. Ningú 's posará may més en disposició d' acceptar com una almoyna la ficció de un favor, tenint forsas de sobra pera guanyarse la realitat de una redempció.

Menos encare consentiría 'l poble catalá que qual-sevulga de las agrupacions qu' están dintre del moviment tractés de aprofitarse'n ab fins indecorosos. Las tristas maniobras de la política menuda no troban camp propici pera desenvoluparse en aqueixas grans creacions de ideas, de opinions, de tolerancias y de generositats que surgeixen del caos, sobtadament, quan es arribada l' hora al *fiat* genésich proferit per l' ánima entera de un poble, eterna y omnipotent.

Innodemos, donchs, d' enfortidoras esperansas, segurs de qu' expontániamment s' anirá concretant la nostra empresa redemptora. L' orientació ben

fou l' abra d' una rassa que ab fe espera trencá 'l grillet que al jou la té amarrada. Al darvos corament eixa abraçada es que d' alcansá aixó no desespera y l' hora creu aprop, l' hora darrera de veures d' ignominia deslliurada. Quan apropa dos cors la simpatía las ánimas enllassa l' armonía y juntas creuhan com coloms l' espay, y aixís van fent lo romiatje unidas y amunt, amunt s' enlayran atrevidas cercant un sol que no se 'ls ponga may.

EMILI COCA Y COLLADO

EL DÍA DE LA FESTA

¡Quin fracás!...

Lloch de la escena: la casa gran del Pla de Palacio. Despaig del pis principal.

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

Don Nicolau Salmerón, responent als saludos del poble, que ompla tot el passeig.

presa está, d' esquena á lo mort, de cara á lo viu. Lo caduch se queda enrera per sempre més. L' infinit progrés s' expandeix davant de la nostra vista, y en el progrés trobarém las formas de concreció que no 'ls hi faltan may als pobles que saben donar espectacles tan assombrosos com els de diumenje.

A punt d' emprendre la marxa, llansém el primer crit:

—El poble catalá está en peu: Espanya, desperta!
P. DEL O.

L' ABRASSADA

SONET

Representants del poble, l' arribada que os ha fet Catalunya ab ansia vera,

Es mitj día just. L' amo fa sonar un timbre y compareix un ordenansa.

—¿M' ha cridat?

—Sí. ¿Cóm está aixó?

—Quedan fidelment executadas las vostras ordres.

—¿Els apotecaris del curs?...

—Provehits tots d' una considerable cantitat d' árnica.

—Ben fet. Convé ser previsor. Ab las rivalitats que hi ha aquí y las diferencias qu' entre 'ls mateixos *solidaris* existeixen, ¡no será poca la que vendrán!

A la una.

Torna l' amo á fer sonar el timbre y torna á compareixe l' ordenansa.

—¿Noticias?

—Els manifestants comensan á reunir-se en els llocs designats.

—¿Son molts?

—¡Cal Quatre soldats y un cabo.

—¡Pobra gent! ¿Y els apotecaris?

—Al costat de las ampollas d' árnica, esperant, sempre esperant...

—Que no s' impacientin. L' hora del despaig arribará, ¡vaya si arribará!

•••

A las dugas.

—¡Ordenansal

—Mani, senyor.

—¿Qué hi ha de nou?

—Acabo de recorre tot el trajecte, desde la Diagonal al Arch de Triunfo.

—¿Y qué?

—Si vosté 'm permet dir la veritat...

—Fa molta estona.

—¿Y no ha passat res?

—¡Res absolutament!

•••

A las cinch.

—¡Dilín, dilín!

—Digui.

—¿Quín aspecte presenta aixó?

—Grandiós, imponent, colossal.

—¿El curs?

—Plé d' un formiguer humá tan numerós, que may á Barcelona s' havia presenciat semblant espectacle. Diuhen els vells, que ni en temps de la revolució de Setembre, ni en la época de la República va veure's l' esperit catalá tan compenetrat, tan unit com avuy.

—¡Cal Ilusions ópticas, propias dels vells. L' entusiasme artificial es fácil de produhirse. Lo que

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

El Sr. Giner de los Ríos, arcalde accidental de Barcelona, saludant á la multitud.

—Digas, digas.

—Donchs bé... La Diagonal está plena de gent.

—¿Y 'l passeig de Gracia?

—Tan plé com la Diagonal.

—¿Y la Gran Vía?

—Més plé que 'l passeig de Gracia.

—¿Y 'l passeig de Sant Joan?

—¡L' acabóse, senyor, l' acabóse!

L' amo (*fregantse las mans:*)

—¡Je, jé!... ¡Ara, ara aném á riure!

•••

A las quatre.

—¿Qué hi ha de nou?

—Gent, molta gent á la manifestació! Com més va més gent s' hi ajunta.

—¿S' han posat ja en marxa?

s' ha d' observar es l' actitud del públich que no va á la manifestació y 's limita á fer de testimoni. ¿Qué diu aquést?

—Res.

—¡Ah! ¿Veus?

—No diu res, pero aplaudeix.

—¿A quí? ¿Als federals? ¿Als regionalistas? ¿Als de la Unió? ¿A las societats obreras?

—¡A tots, senyor, á tots!

—Bé, no 't precipitis. *Al freir será el reir.* Veurás com aixó acaba en punta...

•••

A las set.

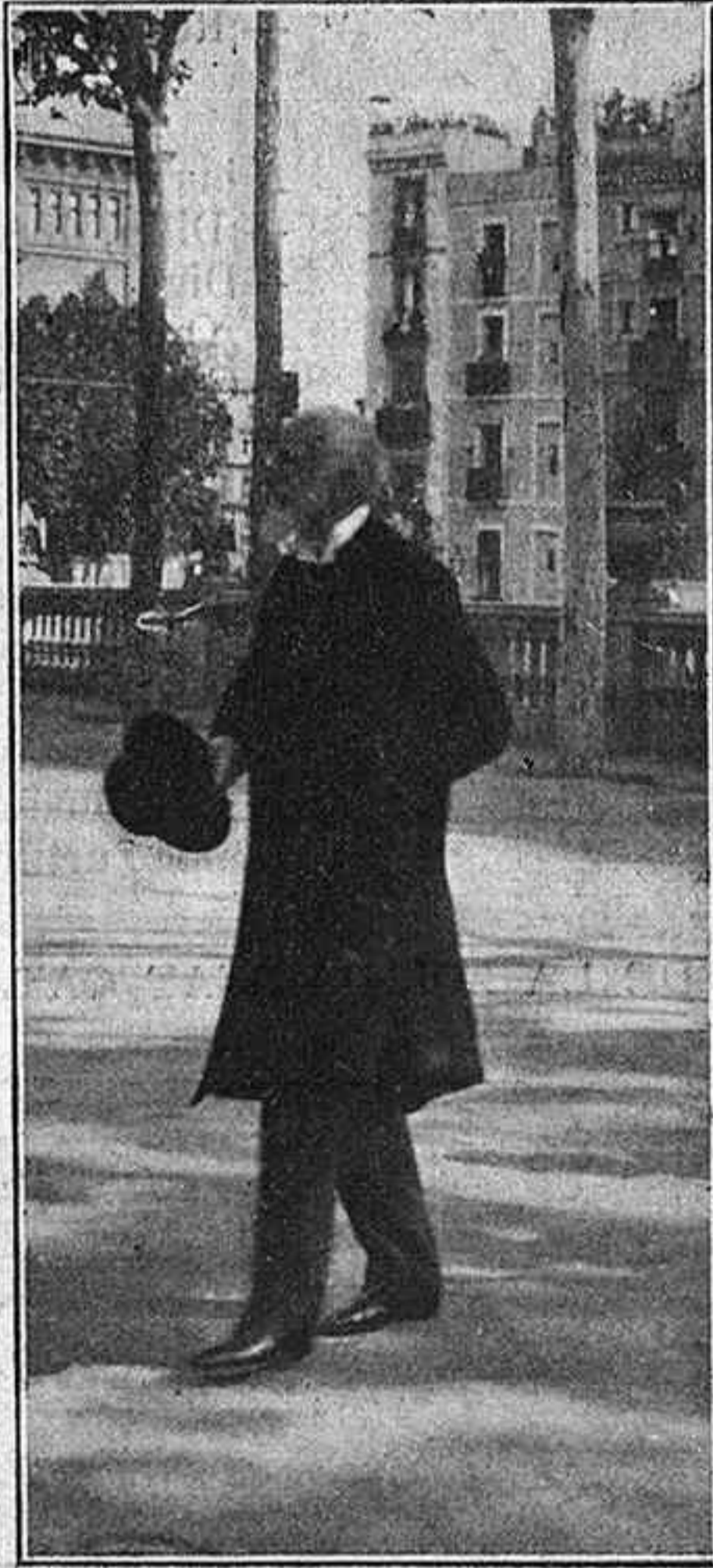
—¿Novedats?

—Cap. Es á dir... Lo únich que hi ha de nou es que la importancia de la manifestació creix per mo-

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

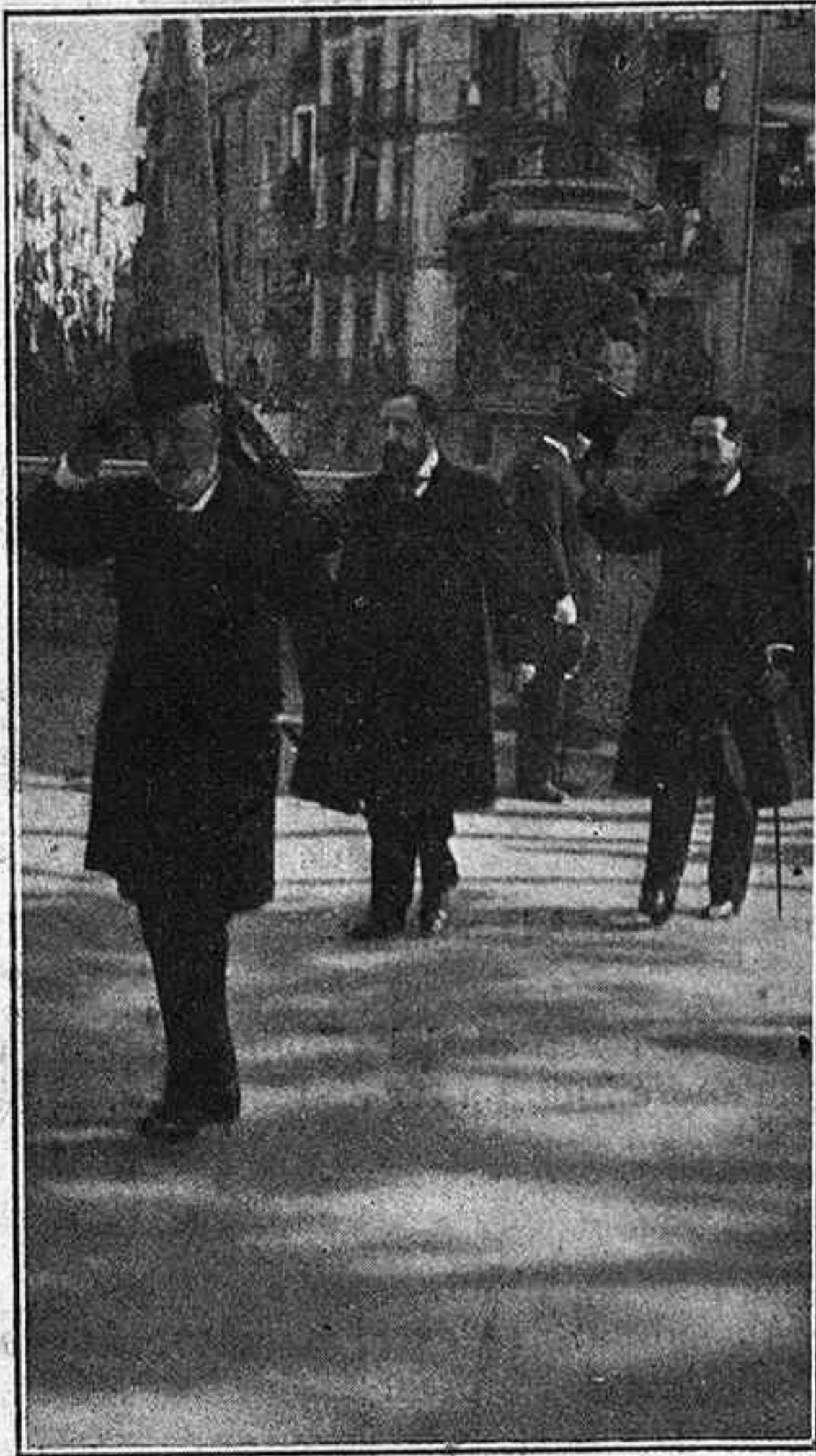
Senyor Salmerón.

Senyor Azcárate.

Senyor Soriano.

Srs. Sardá, Pí y Arsuaga y Vallés y Ribot.

—La vostra ciutat—me va dir—m'agrada molt, pero interinament, me 'n vaig.
 —¿Tan depressa? ¿No deyau que teniau el propòsit d'estarvos aquí una llarga temporada?
 —Cert que vaig dirho; pero... me 'n vaig.
 Y al pronunciar aquests mots, posava mister Rúffer una cara tan extranya que, sense necessitat de barrinar molt, vaig coneixe que en la seva determinació hi havia algún misteri.

ments y que sense exageració pot assegurar-se que en ella hi pren part tot Barcelona.

—¿Quánta gent se suposa que hi ha?

—Els calculistas discrepan. Uns diuen que mitj milió de personas; altres, que no passen de cinquanta mil. Entre aquests dos extrems pot vosté triar.

L'amo (*cargolantse nerviosament el bigotí:*)

—¡Diable, diable, diable!...

*
*

A las vuyt.

—¿Ja está acabada la cosa?

—Completament.

—¿Y no ha passat res?

—Res.

—¿Ni un atropello? ¿Ni un cop de bastó?

—¡Ni una sola trepitjada!

—Llavoras... ja sé lo que haig de telegrafiar á Madrid. Escriu y pórtaho al aparato.

(L'amo dicta; l'ordenansa escriu:)

—«Manifestació, fracás complert. Apotecaris son els primers en dirho. A pesar del run-run que s'havía escampat, no s'ha venut ni una gota d'árnica.»

A. MARCH

DEL NATURAL

Feya pòchs días que havíam comensat l'any que está corrent.

Mister Rúffer, un inglés amich meu, arribat á Barcelona la vigilia de Nadal, va venir á trobar-me.

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

Senyor Roca y Roca.

Senyor Corominas.

Senyor Bertrán y Musitu.

—Parleu clar,—vaig dirli:—¿qué us ha succehit?

—Res.

—¿Us han fet potser el timo dels perdigóns?

—No.

—¿Us han robat la cartera?

—Tampoch.

—¡Expliqueuvos, donchs, d'una vegadal ¿Per qué us en aneu d'una manera tan repentina?

Va mirar-me un moment, vacilá una mica, pero al últim va decidir-se á explicarse.

—Me 'n vaig, porque tinch por.

—¿Por de qué?

—De caure en algún forat, de rompre'm una cama, de desapareixe en algún dels mil abismes, sinistrament oberts al bell mitj del carrer. Desde que soch aquí, no puch donar un pas per la ciutat, especialment en la part nova, sense toparme ab las obras interrompudas d'un empedrat, ab una cloaca comensada, ab un pou en plena vía pública... Y com que aixó no 'm convé, donchs el meu pensament al venir aquí era estudiar la ciutat y nó desgraciarme la persona, me 'n vaig á passejar per Andalucía, deixant pera quan totas aquestas obras estiguin llestas el plaher de viure al vostre costat una regular tongada.

—Teniu rahó.

—Lo que ara heu de fer es prestarme un servey. Jo, de tant en tant, us escriuré desde allá ahont sigui, preguntantvos: ¿Ja están acabadas las obras? Y vos, á volta de correu, me respondreu sense circumloquis: Sí ó no. Y en quant me contesteu afirmativament, agafo els trastets y cap á Barcelona faltan inglesos. ¿Quedém aixís?

—Aixís quedém.

Tal dit, tal fet. Va anarse'n l' home á Málaga y á primers de febrer va escriure'm: «¿Cóm está aixó de las obras?»

Y jo li vaig respondre: «Del mateix modo que quan vareu marxar.»

Passá un mes, arribá el mars, y, segona carta de mister Rúffer. «¿Está ja presentable Barcelona?»

Contestació meva:—«No, senyor. Tot segueix en la mateixa situació en que vareu deixarho.»

Trascorre el mes de abril y torna el bon inglés á escriure'm. «¿Qué hi ha?»

—«Els mateixos sots, els mateixos pous, els mateixos carrers á mitj empedrar que 'l día de la vostra sortida.»

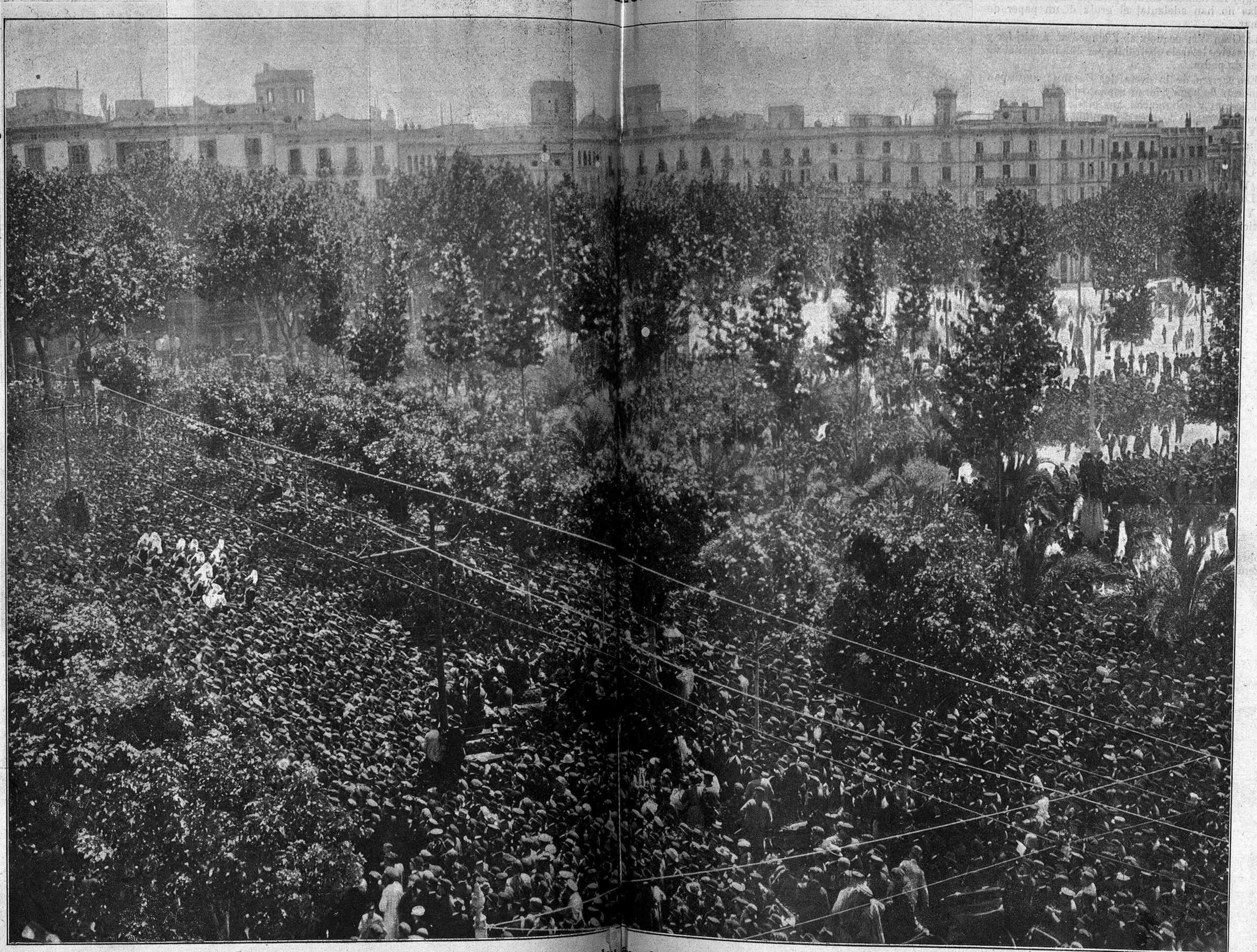
Ve 'l maig y mister Rúffer repeteix la pregunta: «¿Cóm estém?»

—«Encallats, amich, encallats.»

Senyor Junoy.

Festas de la Solidaritat Catalana

La plassa de Catalunya, al arribar don Nicolau Queró y demás expedicionaris al Hotel Colón.

Per' abreviar, qu' ens trobém á las derrerías de maig, y las famosas obras á primers de janer comensadas no han adelantat el gruix d' un paper de fumar.

La Gran Vía segueix ab l' empedrat á mitj fer y 'ls passeigs laterals obstruïts per una barbaritat de pilas de pedra.

Els carrers de la dreta del Ensanche continúan sembrats de pous y forats espantosos.

Els sots y esboranchs apareixen per tot arreu com els caragols després de la pluja.

Y aixó dura desde fa no sé quants mesos, desde primers d' any, desde las kalendas gregas...

¿Qué haig de dirli jo al amich inglés?

Lo que li dich: «No vingui.»

¿Y qué ha de fer Mr. Rúffer?

Lo qu' está fent: no venir.

Y entengui l' Ajuntament y entenguin els facultatius municipals encarregats de la inspecció de las

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

Ciclistas que assistiren á la Manifestació del diumenge.

L' antiga bandera del *Estat Catalá*, que figurava en la Manifestació.

obras, que 'ls misters Rúffers se contan ja per dotzenas, potser per centenars.

MATÍAS BONAFÉ

20 de Maig de 1906

Eran... ¿quants eran? No ho sé;
pro feyan una garlanda
tan hermosa de colors,
tan inmensa y tan gallarda
desde l' esbelt Arch de Triomf
fins á mitj passeig de Gracia,
que 'l cor glatía de goig
y l' ánima s' hi extasiava.

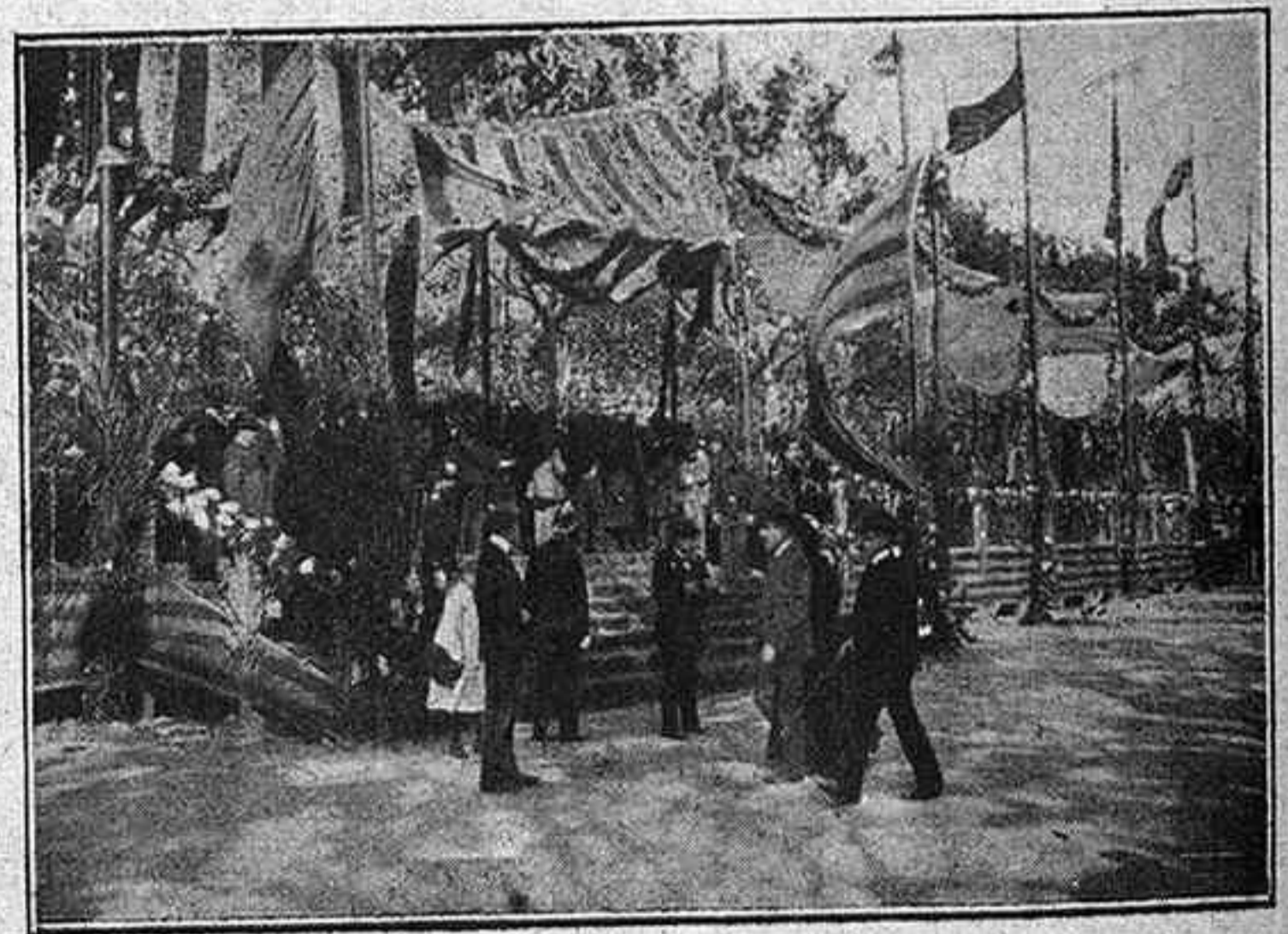
¡Qué hermosa es la magestat
d' un poble, quan en sos actes
te consciencia de lo qu' es,
sab qué vol y 'l dret l' ampara!

¿Qué hi fa que li extrenyin ferm
la boca ab una mordassa,
privantli aixís de donar
viscas á lo que més ayma?

—Que ningú llensi un sol crit.—

La consigna era donada,
y 'ls llabis restaren muts;
l' enemich prou renegava
pot ser perque ab nostra sanch
no podia rabejarse.

La consigna 's va donar

La tribuna aixecada al Saló de Sant Joan.

y per xó els catalans callan.
Callan, pero á dins dels pits,
lquina tempesta hi esclata!

F. GIRONELLA Y FERRER

SOLIDARITAT CATALANA

Suscripció popular, oberta pera costejar els gastos
de la manifestació de protesta contra la *Lley de Jurisdic-*

cions, y de just homenatge als representants del país qu' en el Parlament la combateren.

Suma anterior. . . . Ptas. 345'50

Una Figuerenca, ptas. 1.—Josepha Vernet de Llavería, 0'25.—Abelardo Llorens Llavería, 0'25.—Joan Soler y Rovirosa, 1.—Ernest Soler de las Casas, 5.—Total pesetas 353'00.

PRINCIPAL

La funció del dilluns ¡qu' hermosa! Espectacle al escenari; y espectacle, més interessant que aquell en la platea, en els palcos, en las galerías, vessants de concurrents.

De la funció de las taulas ne formaren part las visions musicals *Lo comte Arnau* y *Els tres tambors*, la representació de *La Morta* de 'n Creuhet interpretada per la Móra y en Borrás, ¡el gran Borrás! vingut expressament de Valencia pera donar major solemnitat á la funció, y unas quantas pessas escullidíssimas per l' *Orfeó catalá*, que foren cantadas ab un ajust y un colorit marvellós. En resúm: una manifestació del art típic de la terra, en obsequi dels senadors y diputats, defensors de las aspiracions de Catalunya.

Els quals—y aquest fou el segon espectacle—sigueren objecte de una ovació delirant, en especial l' il·lustre Salmerón, l' ídol de Catalunya, en la integració de totas las classes socials y dels homes de totas las ideas y de tots els partits.

Una nit hermosa, inolvidable, en la qual el carinyo y la gratitud agermanadas ab la més exquisida cultura sellaren ab una nota d' art, la *Solidaritat catalana*.

ROMEA

Darrerament s' ha estrenat una comedieta de 'n Ramón y Vidales que porta per títol *Medicina salvadora*.

L' obra, sense estar á l' altura de las més notables produccions del popular *saynetero*, s' escolta ab gust per ser entretinguda y graciosa. Enclou una ensenyansa matrimonial essencialment moralisadora y está escrita ab consciencia com tot lo que surt de la ploma del vendrellench autor. ¡Llástima que els caràcters dels personatjes no tinguin aquella pinzellada sobria de costum!

Els artistes varen posarhi el coll donant al juguet una interpretació bastant acceptable.

CATALUNYA

Pera demá dissapte, está anunciada la temporada Pino-Borrás, quina companyia segons informes actuará en aquest teatro durant bona part del estiu.

El repertori que portan es extens, notable y variat. Ademés de prometre infinitat d' estrenos d' obras estrenadas ja ab éxit á Madrid, contan ab una porció de produccions escrites expressament pera ser estrenadas á Barcelona, com son: *La Diosa sin brazos*, *La pista*, *Los románticos*, y *La comedianta famosa*, de Benavente, Sardou, Rostand, y Luceño respectivament.

Desitjem á la empresa una excelent campanya y á nostre Enrich Borrás un llarch enfilall d' éxits.

NOU RETIRO

La representació de *L' Africana* que tingué lloch dissapte passat pot considerarse un éxit. En la interpretació s' hi distingiren notablement las senyoretas Casals y Albertini, y els senyors Creixams y Aguiló. Aquest últim que feya el paper de Nelusko va ser molt aplaudit en el tercer acte. Es un barítono de veu pastosa y agradable, sab cantar ab gust exquisit y 's mou en las taulas com un verdader artista.

El director Perez Cabrero, portá molt bé la orquesta, donant al conjunt un gran relleu harmónich.

CIRCO ESPANYOL

Ja sabíam que 'l drama del Amat y Capmany: *Ferma despoli forçada*, traduhit al castellá pel Sr. Pí y Arsuaga

ab el títol de *El derecho á la hermosura* havia d' interessar vivament al públich.

L' obra tingué un éxit complert, que li dona patent de notorietat y perfecte dret d' empendre un viatge rodó per tot Espanya.

*
*

En els demás teatros tot segueix igual; *El raton*, *El recluta* y *La gatita blanca* continuan fent de las sevas. Hi han anunciats alguns estrenos de poca perspectiva dels quals ne donarem compte al seu degut temps.

Y per avuy... tampis!

N. N. N.

CONFERENCIA TELEFONICA

¡Como se «telefonea» la historia!

El senyor comte:—«Desitjo que 'm digueu com han anat aquestas célebres festas de la Solidaritat.»

El senyor duch:—«L' arribada va ser un acte seriós, per l' istil..., com si diguessim, de la que us varen fé á vos.»

El senyor comte:—«Diguéme si va ser petit ó gran el festival-homenatge del Saló de San Joan.»

El senyor duch:—«De banderas n' hi anavan dugas ó tres; manifestants, deu ó dotze y públich, no gayre més.»

El senyor comte:—«Y la festa del Tibidabo, qué ha estat? ¿Y la visita á las fábricas? ¿Y lo de Maternitat?»

El senyor duch:—«Sols dech dirvos que hi ha assistit poca gent; y que al parlar l' Avi, el poble se l' escolta indiferent.»

El senyor comte:—«¿Y la broma del Teatro Principal; va ser una moxiganga ó una funció formal?»

El senyor duch:—«Mentiría si digués que va anar bé; l' animació hi era escassa; las noyas guapas també.»

El senyor comte:—«¿Y la Lliga, ab la seva Exposició, ha sigut molt visitada? ¿Cóm va anar la Recepció?»

El senyor duch:—«No 'm pregunti sobre aquest punt ja res més. Entérisen per la prempsa y créguiho tot al revés.»

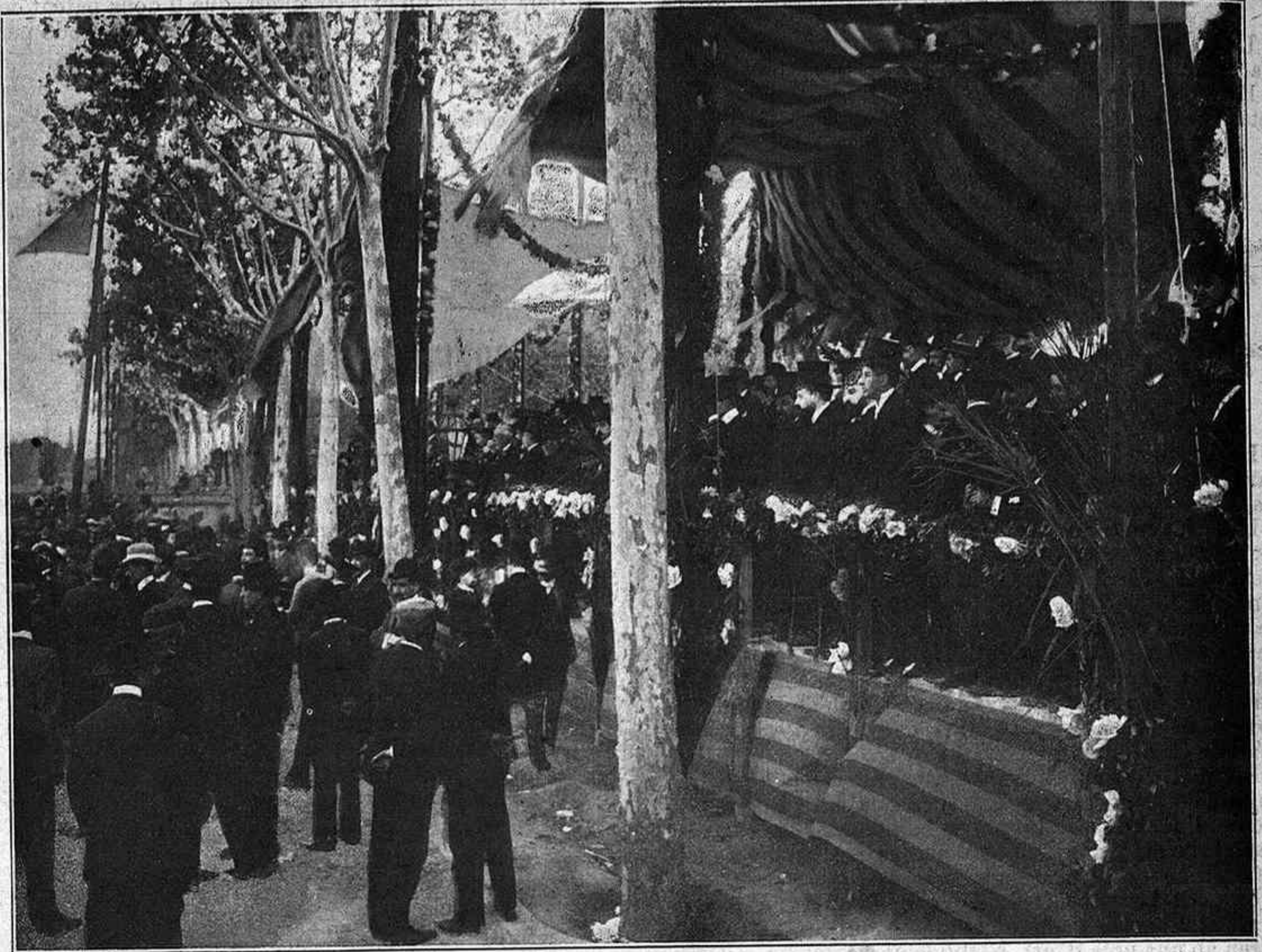
El senyor comte:—«¿Y pot créures lo que aquí 's va assegurant de que ara hi ha entre aqueix poble una tolerancia gran?»

El senyor duch:—«Tolerancia?... Ah, tolerancia... Aixó sí! Miréu... ¡Fins á mí 'm toleran, que ja es tot lo que 's pot dí!»

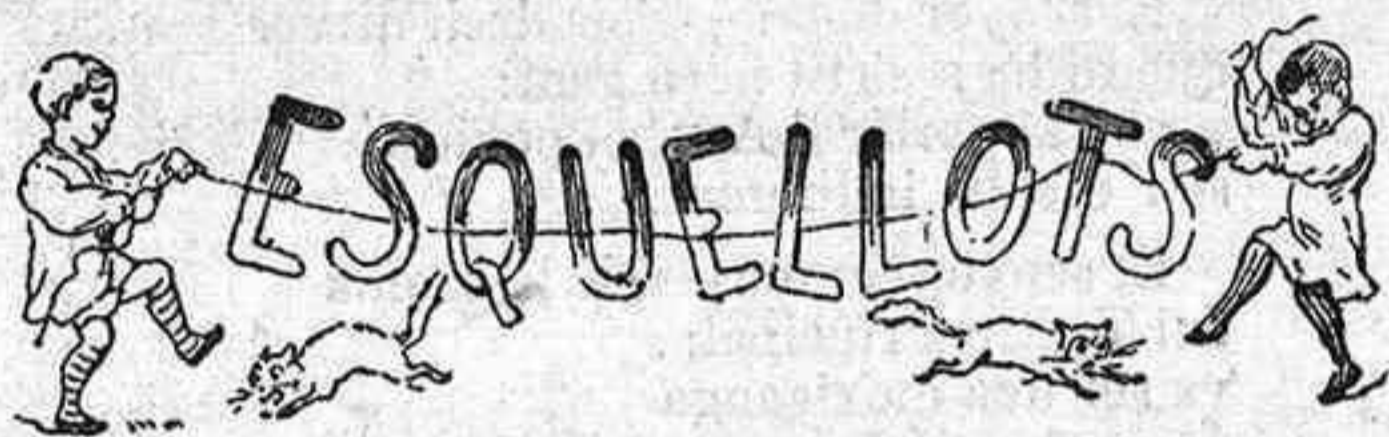
ALTER EGO

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

Aspecte de la tribuna al comensar el desfile de la Manifestació.

Las horas de las grans alegrías son també las horas de las grans compassions.

Se fá, donchs, precis compadéixer al Duch de la *Vida-bona*, al veure que se li ha tornat tan dolenta. ¡Y tan dolenta com se li ha tornat!.

* * *

Ell tenia 'l seu concepte sobre las festas de *Solidaritat catalana*, y creya de bona fé que donarian lloch á una represión enérgica.

En primer lloch per la qüestió de las banderas. En según terme per la qüestió dels crits.

A mí 'm recordava la cantarella de un venedor de cartas de jugar, que anys enrera pregonava pels Encants la seva mercancia, cridant:

—Un joch de busca rahóns, sis quartos!

El de la *Vida-bona* 'n tenia dos de jochs de busca-rahóns: el de las banderas y el dels crits.

Pero no 'n va poder colocar cap.

* * *

Respecte al de las banderas diuhén que deya:

—Consentiré que 's tregui la catalana, porque la Lley de jurisdiccions, en virtud de una esmena, vá legalisarla. Pero en quant á la republicana, á la tricolor que no la treguin pas, porque aquesta es subversiva.

Pero el de la *Vida-bona* hagué de moderarse, ha-

vent rebut de Madrit ordres especiales, calmant els ardors de la seva sanch aristocrática.

* * *

En quant á lo dels crits, no tenia per qué estar alarmat, tota vegada que la Comissió organitzadora havia recomanat que no se 'n dongués cap, á fi d'evitar que s'estalviessin rivalitats entre 'ls manifestants.

De manera que, volguent fer l'home, s'adherí als desitjos de la comissió organitzadora.

Aixís passa moltes voltas ab certas autoritats: intentan donar un cop de puny y fan una carícia. Vagi per las vegadas que, volguent fer una carícia, donan un cop de puny.

Alguns dels diputats y senadors obsequiats que no coneixían á Catalunya, 's mostran assombrats de la correcció, de la serenitat, del ordre de que donaren mostrars els manifestants del diumenje.

—Aixó—deyan á una—no 's veu en cap més poble del món. Ni á Inglaterra, ni á Fransa, ni als Estats Units.

* * *

Y es veritat. Y 's comprén.

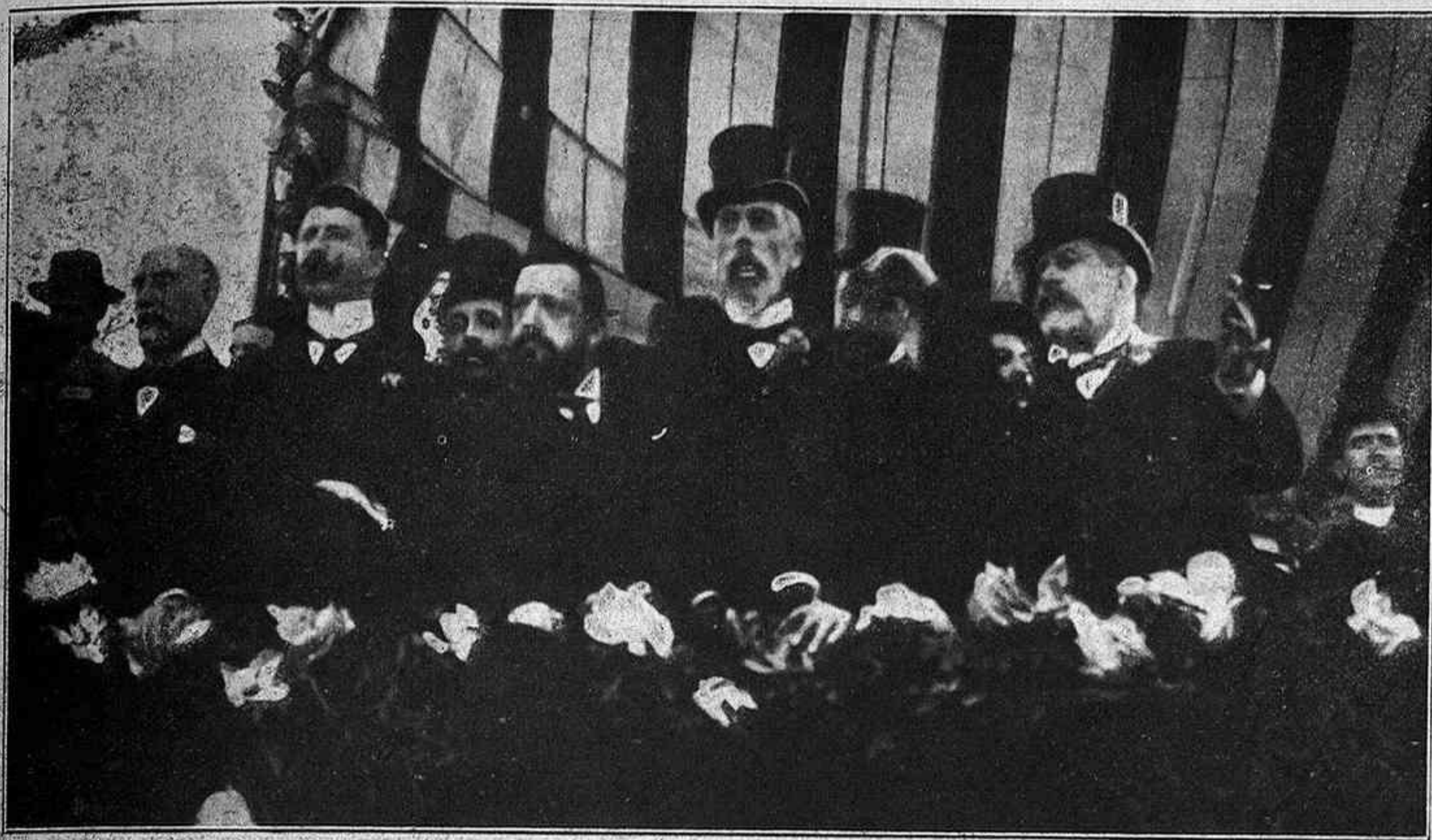
Tant l'inglés com el yankee acostuman á beure molt, y tot sovint s'enterboleixen.

El francés sol entregarse á frenéticas exaltacions.

Sols el catalá aborreix la borrarxera y sab dominarse sempre. Es un poble que posseheix el fré de la reflexió, tenint aptitud pera manejarlo, sobre tot en las grans ocasions.

Tant en els adornos del Arch de Triomf, com en els que campejavan en la tribuna de honor, s'hi ve-

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

Els Srs. Salmerón, Rusiñol y demás companys, en la tribuna.

yan agermanadas la bandera espanyola y la catalana.

Las ratxadas primaverales las agitavan en una palpitació de compenetrant fraternitat.

Per fi els catalanistas han realisat el casament de las dos banderas: casament d'amor y de conveniencia á la vegada, en el qual no hi ha hagut ni la més petita sombra de imposició.

Casaments aixís realisats son els que duran.

El duch de Bivona va dir als periodistas que l'arribada á Barcelona del Sr. Salmerón y dels diputats y senadors que impugnaren la Lley de jurisdiccions havia sigut un fracás.

Y es molt cert.

Va ser un fracás; pero per ell.

A un monárquich, poch després del acte de home natje, li vaig preguntar:

—¿Cóm s'ho farían vostés, pera organitzar un acte com aquest tan grandió, tan colossal?

Y'm va respondre, donantme una mostra de franquesa y confiansa:

—De cap manera, porque l'entussiasme no's cotisa. Y dat que's cotisés, no'n tindriam prou pera comprarne la meytat ab tota la fortuna del marqués de las Cinquillas.

Un redolí, que tanca en sols dos versos, tot un plan de conducta pera Solidaritat catalana:

—Després d'aixó, ¿qué's farà?

—¿Qué's farà? El poble ho dirá.

Una frasse cassada al vol, al tornar del Saló de Sant Joan:

—Un acte com aquest no's veurá may més.

—Sí, senyor, que's veurá. Y més gros y tot.

—¿Quán?

—El día que haguém guanyat.

Alguns capellans figuravan en el corteig. Altres estavan afillerats entre la gentada que s'aglomerá en tot el curs que seguiren els ilustres convidats al

encaminarse al Saló de Sant Joan. Y tots ells, al pas d'en Salmerón, saludavan ab gran respecte.

Saludar els barrets de teula á un racionalista impenitent, aixó si que no s'havía vist may, y s'ha presenciat á Barcelona.

*
* *

Pero ¿es, per ventura, que l'ilustre filosof ha abdicat de alguna de las ideas que caracterisan la seva personalitat científica?

No. Homes de la conciencia del Sr. Salmerón son incapassos de renunciar á cap de las sevas conviccions, y menos á las que figuran entre las més fonamentals.

Lo que hi ha aquí es que homes que vesteixen els hàbits talars, per amor á Catalunya, arriban fins á renunciar á la intransigencia religiosa. Sols la *Solidaritat catalana* té virtut suficient pera realisar aquests prodigis.

Moltas felicitacions havém rebut pel número de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, publicat l'últim diumenje ab carácter d'extraordinari.

De aqueixas felicitacions n'hi han no pocas que han partit de reconeguts catalanistas.

Totas las agrahím; pero especialment las darrereras. Perque'ns donan ocasió de donar una explicació lleal.

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA may; pero may havia atacat á Catalunya, ni als bons catalans que la estiman. Lo que atacavam sí, eran els exclussivismes, las exageracions, els atachs brutals, y las orientacions insensatas, qu'en el nostre pobre concepte feyan á Catalunya més mal que bé.

Avuy, per fi, s'ha efectuat un gran treball de depuració, de rectificació, y nosaltres, que casi no'ns hem mogut de ahont eram, ens felicitem de que se'ns felicití.

Aixó demostra qu'está tothom en el camí recte y plá de la concordia y de la bona fé.

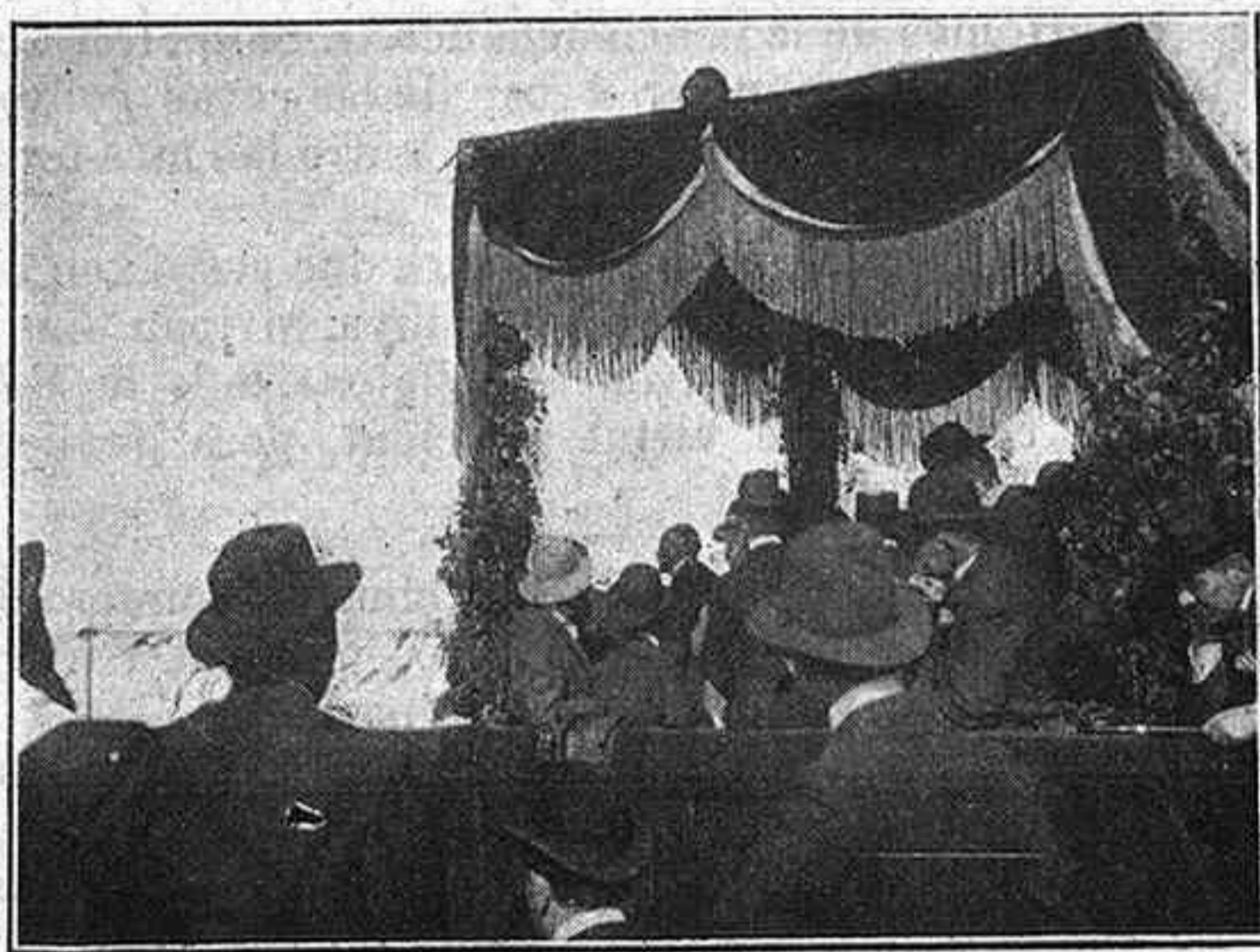
Els grabats de las instantáneas que figuran en aquest número han sigut fets en els Tallers de la Sra. Viuda de Pere Bonet.

FESTAS DE LA SOLIDARITAT CATALANA

AL CIM DEL TIBIDABO

Tribuna desde la qual parlaren els oradors, després del banquet del dimars.

El Sr. Salmerón dirigint la paraula al públich.

—¿Qué hi fan els bombers dalt dels arbres? preguntava diumenge un pagés á un individuo de aquests de la *inseguridad*.

—*Están ahí para apagar el fuego del entusiasmo*— contestá l'interpelat.

Lo qual no passava de ser un xisto, donchs el fet es que 'ls bombers no sols no apagavan el foch del popular entusiasme, sinó que entusiasmat també y distrets ab la grandiosa manifestació no 's cuidavan de posar las senyals convingudas, tal era la identificació de tothom ab el solemne acte que s'estava realisant.

¡Quín éxit més gros l'obtingut per las postals satíricas de 'n Picarol, editadas ab motiu de las Festas de Solidaritat!

Se n'han despatxat un grapat de milers en quatre días, escampantse per tot y essent á tot arreu celebradas per lo intencionat dels assumptos y lo artístich de las caricaturas. Molts eran els que las adquirían pera, després de inscriurehi pensaments adequats á las circumstancias, enviarlas á polítichs madrilenys *de cuyo nombre no quiero acordarme...*

Dels quatre originals de ditas postals n'han sigut exposats dos á la *Lliga Regionalista* y dos al *Bazar de la Unión*, Unió, 3, ahont han fet las delicias de numerosa concurrencia.

Diurne a la tarde y coincidint ab la grandiosa festa del Homenatge, l'aristocracia barcelonina va celebrar la obertura del Concurs Hípich, quina festa, naturalment, se vejé bastant desanimada.

Que 'm perdonin els *sportmen*, pero lo prudent era aplassar la inauguració per un altre día. Ja podían pensarse que ells no treurían cap mica de importancia al acte de Solidaritat, y que en cambi aquest acte restaria concurrencia á la seva festa sportiva.

Pero ells son aixís, si no poden donar *probas d'obstacles* ja no están contents. Sort que 'l nostre poble es un caball que no li fan por cap mena de *barreras*!

¿Vostés no varen fixarse en el dibuix geométrich descrit per la manifestació del diurne?

Las linias que anavan formant els manifestants

AVIS Per excés de ilustració, suprimim en aquest número la acostumada plana d' anuncis.

constaven de una vertical, el tros de Passeig de Gràcia, una horisontal, el tros de Gran Vía, y un' altra vertical, el tros de passeig de Sant Joan. Trassin aquesta figura en un paper y veurán que queda perfectament dibuixat un grahó de una escalinata.

Els amichs de fer conjeturas y silogismes suposan que aquest es el primer grahó que ha de conduhirnos á la gloriosa cima de la llibertat autonómica. Ara falta que, aprofitant l' entussiasme que 'ns domina, ab quatre salts poguém assolir els grahóns que falten per arribar al replá de dalt de tot.

May com ara es del cas tributar un recort al gran poeta catalá Jascinto Verdager.

En el próxim mes de juny van á cumplirse quatre anys de la seva mort, y aquesta es l' hora en que no té encare á Barcelona 'l seu monument.

Eran moltas, en un principi, las entitats que se 'n preocupavan; y avuy sembla que totas ho hajan olvidat.

En las festas de *Solidaritat catalana*, se 'm figurá sentir per l' espay la veu del poeta exclamant:

—Esteu en descubert ab mí: pagueume lo que 'm deveu.

El Saló de Sant Joan ahont s' ha efectuat la part més espléndida del homenatge, tanca recorts històrichs altament instructius.

Allí hi hagué fins á principis del sigle XVIII, el barri pacífich y menestral, dit de Ribera, recort de la vida autonómica de Catalunya, modesta y honrada.

Felip V maná enrrunarlo, per' alsar en son emplament l' odiosa y odiada Ciutadela. Aixís tractá l' absolutisme monárquich al poble catalá.

Pero un sigle y mitj més tart, al esclat de una revolució popular, l' obra del absolutisme sigué arrasada, y lo que fou padró de ignominia y fantasma de amenssa desaparegué, pera que aquells solars se convertissen en siti d' esplay de una gran ciutat.

*
* *

Pensin lo que pensin els catalans, serían injustos si no rendissin un tribut de agraument al recort de una revolució, que tingué dos grans condicions.

La de haver sigut vindicadora y progressiva.

En Moret ha donat contesta á las reclamacions que algunas entitats feren á n' en Romanones en ocasió del seu viatge á Barcelona.

La tal contesta es un seguit de *quiebros y contoneigs* y fugidas, dignas de un torero de hivern per evitar el cop de banya de la *qüestió catalana*, que desde que vá adornada ab la *monya* republicana, es un toro de molt respecte y que se 'n vá de dret al bulto.

Se figura el govern que tot ho podrá arreglar donantnos *memorias*.

Catalunya solidarizada, en justa correspondencia, s' encarregará de donarli *expressions* vivas y enérgicas de qu' está disposta á acabar ab el régimen de las oligarquías.

Aquestas *expressions* comensarán per la festa de avuy.

Xascarrillo de postres:

Per tercera vegada compareix davant del Tribunal un individu acusat de robar géneros en las botigas de articles de vestir.

Y ell, per tota disculpa, diu aixó:

—Senyors magistrats: jo propiament no soch un lladre: més aviat se m' ha de considerar com á comerciant. Si m' apropió dels géneros no es pas per quedarme'ls, sino pera tornarme'ls á vendre. Y aixó que constituheix la meva finalitat, mirin tho com vulguin, es *negoci*.

NOTAS DE CASA

Hem rebut de la *Asociación de Fabricantes de Harina* 25 bonos de pa de un kilo cada un, pera repartirlos entre familias necessitadas.

Queda ab gust cumplert l' encárrech, y en nom dels pobres favorecuts doném las gracias als generosos donants.

Així mateix hem rebut:

Una colecció de targetas postals, alusivas á la Solidaritat Catalana, editadas per don Joan Trinchet;

Un' altra targeta postal, referent al mateix assumpto. original del artista Sr. Llongueras;

Una invitació pera anar á veure els ensaigs pictòrichs que la senyoreta D.ª Lluïsa Botet té exposats al *Saló Parés*,

Y una comunicació del Inspector General de Policia, senyor Brasa, participantnos que 'l cos per ell dirigit queda definitivament organiat.

A tots els agraumim la atenció.

ANAGRAMA

Volguent tallá una *total*
que tenia en el meu hort,
picant vaig fer una *tot*
en el tall de la dextra.

TARJETA

MUSCLUS

N. RODÓ LUGO

DENIA

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas, el títul de un celebrat drama.

PAU DE LAS CALSAS CURTAS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5.—Nom d' home.
3 2 1 2.—Rassa.
1 2 3.—Beguda.
1 4.—Nota musical.
5.—Vocal.
2 1.—Mineral.
1 4 3.—En las barcas.
1 4 3 2.—Temps de verb.
1 2 5 1 4.—Arbre.

ENRICH BOFILL

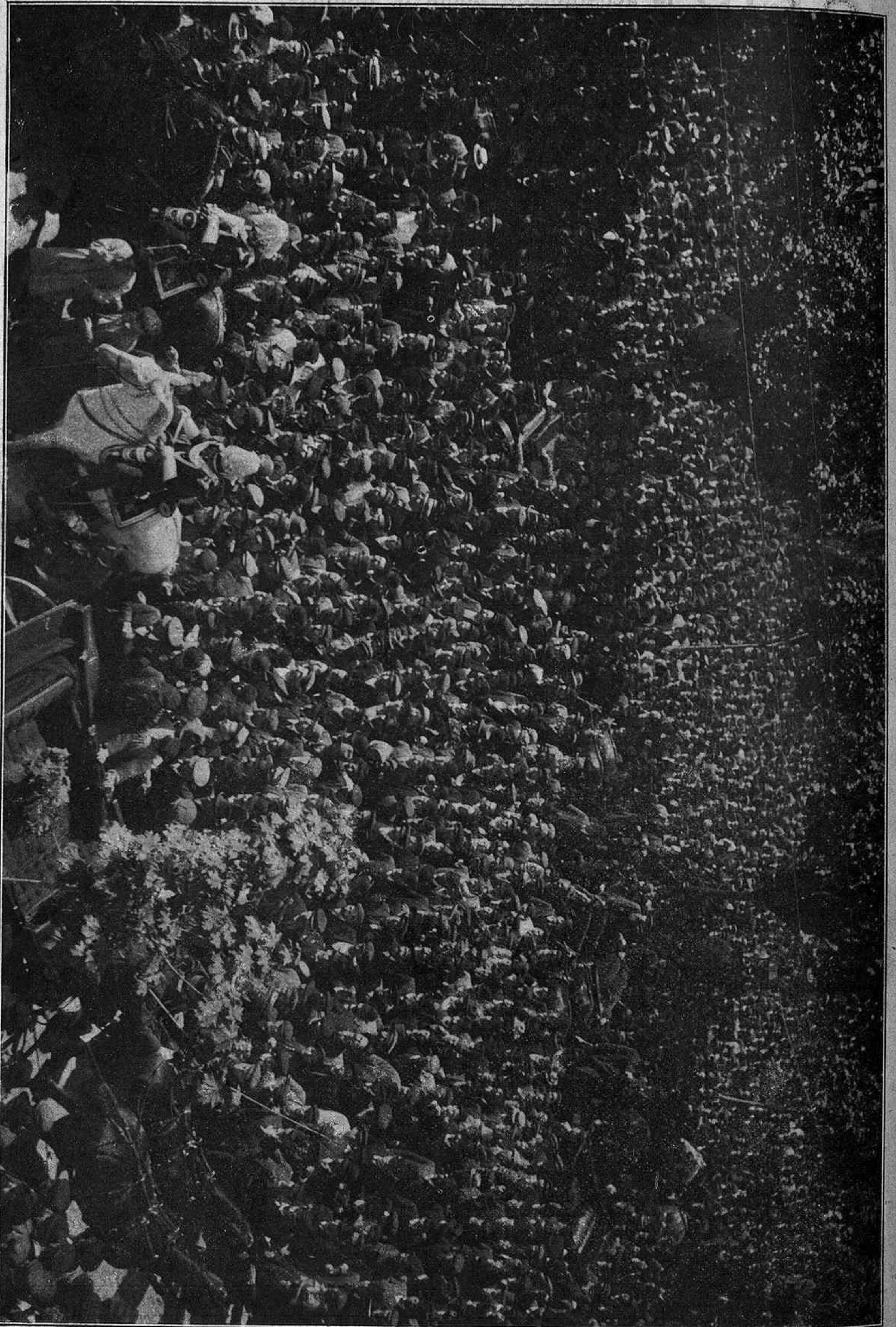
CONVERSA

- Tú, Joan, m' han dit que tenías un germá malalt?
—No, home, no es cap germá el que está malalt.
—¿Pues qui es?
—Rumía, home, rumía; tú mateix ho has dit.

SEBASTIÁ BRUGULAT (a) ROS

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

La plassa de Catalunya, al apareixe al balcó del Hotel Colón els diputats y els senadors, poch moments després de l' arribada.